

KIBRIS TÜRK DERGİCİLİĞİ

Ertuğrul Aydın*

Özet: Basın hayatında, gazetenin yanı başında önemli bir köşe taşı olan dergiciliği yakından tanımak ve tanıtmak amacıyla yola çıktığımız bu çalışmada, toplumların kültür dağarcığına önemli katkılar yapan dergilerin Kıbrıs'taki seyir ve rolünü saptamak istedik. Kıbrıs dergiciliği, Türkçe, Rumca ve İngilizce olarak 'Ada'nın kültür hayatına kılavuzluk etmesi, problemleri mercek altına almak isteği, bir zevk ve entelektüel birikim kazandırma amaçları açısından önemli rol oynamıştır. Bu çalışmada her üç dilde yayımlanan dergiler ele alınmıştır. Ayrıca dergileri, Kıbrıs'ta yönetim dönemleri göz önünde bulundurarak "1963-1974 Arası", "1983 Sonrası" gibi devrelere ayırıp inceledik. Böylelikle, her dönemde dergicilik hayatının kazandıkları ve kazandırdıklarını görmek, şartlarla paralel olan gelişim boyutlarını da saptamak istedik.

Zaman zaman karşılaşılan sorunlara rağmen yayın hayatını devam ettirmeye çalışan dergiler, seslendikleri kitlelere mesajlarını iletmiştir. İncelememiz esnasında karşılaştığımız problemlerden biri olan gazete-dergi ayırım problemini, yayına eklenen açıklamalardan, bazen de isimden yola çıkarak ya da doğrudan kaynağın kendisine ulaşarak çözmeye ve dergilerin yayımlanış ve kapanış amaçlarını, seyrek aralıklarla yayını sürdürülen dergilerin sorunlarını analiz etmeye çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs, dergi, dergicilik, Kıbrıs dergiciliği.

THE TURKISH MAGAZINE PUBLISHING OF CYPRUS

Abstract : *In this study, whom we have acted in order to advertise and to be closely acquainted with the magazine publishing which has been an important corner stone, right next to the newspaper, in the life of the press, we have wanted to determine the role and the course in Cyprus of the magazines which seriously contribute to store of knowledge of culture of societies. The magazine publishing of Cyprus played an important role in terms of the aims to earn an intellectual background and a pleasure and want to scrutinize problems carefully and to guide the cultural life of " Island " as Turkish, Romaic and English. In this study, the magazines which publish in every three of languages have been examined. Specially, we have examined to the magazines, separating to the periods like "Between 1963 – 1974" and "After 1983" by considering to the terms of government in Cyprus. In this way, we have also wanted to determine the extents of development which is paralel with the conditions and see to things that the life of magazine publishing both acquires and earns in the every period.*

* Yrd. Doç. Dr., Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi, Gazimağusa-KKTC.

Although the problems to be faced occasionally, the magazines which try to maintain their own life of publishing, conveyed their messages to the masses that they address. We have studied to analyze the problems of the magazines which sustain their publication at infrequent intervals and the aims of closure and publishing of the magazines and solve the problem of distinction between the newspaper and the magazine, which is one of problems whom we face in the course of our examination, by attaining its source directly or by means of the name sometimes, by way of explanations which are added to publication.

Keywords : *Cyprus, magazine, the magazine publishing, the magazine publishing of Cyprus.*

Kıbrıs'ta, kitap ve gazetecilik¹ gibi dergicilik de yaygın ve uzun süreli bir geleneğe dayanmaktadır (An, 1997: 1-4). Ancak Kıbrıs basın, yayın ve edebiyatının geç kurumsallaşmasından dergicilik de etkilenmiştir. Öte yandan, Tanzimat'la başlayan edebiyattaki yeniliklerin 'Ada'da takip edilmesi, buradaki edebiyat hayatının önemli bir yol kat etmesinde gazete ve dergilerin rolü büyüktür. Ayrıca Kıbrıs şiirinin, 'hececi-romantik dönem', 'yenileşme şiiri', 'soyut şiir' gibi devreler geçirmesi ve 1950'lerden sonra serbest şiirle tanışmasında dergilerin katkısı vardır.

1920-1924 ARASI

Kıbrıs'ta yayımlanan ilk Türkçe dergi *İrşad'* dir. 1 Haziran 1920-1 Nisan 1922 tarihleri arasında Lefkoşa'da 23 sayı çıkarılan aylık derginin sahibi önce Orundalızâde Abdülhamit, sonra Mehmet Nazım; başyazarı ise Halil Fikret'tir. Larnaka'da kurulan Neşr-i Maarif Cemiyeti'nin organı olan *İrşad'*ın yayın politikası Kurtuluş Savaşı'nı desteklemek ve sömürgeciliği eleştirmek olsa da; dergide sosyo-kültürel hatta futbol ile ilgili yazılara da rastlanmaktadır.

Ankebut, 31 Temmuz 1920-17 Mart 1923 tarihleri arasında Larnaka'da yayımlanan ikinci dergidir.

1924-1955 ARASI

Bu dönemde, 15 derginin yayın hayatına başladığını görüyoruz. Bunlar sırasıyla, *Yeni Mecmua*, *İleri*, *Dünya*, *Ocak*, *Eğitim*, *Yeni Fikirler*, *İslâm Yolu*, *Zırlıtlı*, *İşçinin Yolu* *Şaşmaz*, *Kaynak*, *Rençper*, *Gençlik*, *Hür Fikir*, *Çardak* ve *Kıbrıs Postası* dergileridir.

29 Ekim 1944'te başlayıp 1945 sonuna kadar yayını sürdürülen *Yeni Mecmua*, Kemal Rüstem tarafından on beş günde bir Lefkoşa'da çıkarılır. Dergi, ilk 19 sayısında ilk ve orta dereceli okul öğrencilerine yönelik basit bir edebî yayın iken 20. sayısından itibaren içerik değiştirerek daha çok kitaplar için yer ayırır. Derginin 4. sayısında yer alan, Nâmık Kemal'in Kıbrıs'a sürgünü hakkındaki "Mağusa Zindanında İlk Gece" (Gürkan, 1996: 139) başlıklı yazı edebiyat tarihi için önemlidir.

Bu dönemde Mustafa Behçet Mirata Kıbrıs Türk Çiftçiler Birliği yayın organı olarak aylık *İleri* dergisini, 9 Şubat 1945-1946 tarihleri arası Lefkoşa'da 15 sayı çıkarır. Dergi, Kıbrıs Türk Çiftçiler Birliği'nin zirai, ekonomik ve sosyal görüşlerini yansıtmaktadır.

1945-1947 arasında 15 sayı yayımlanan *Dünya* adlı aylık dergi, kültürel seviyesi, dünya ve olaylara bakış açısı yönünden 1940 Kuşağı denilecek entelektüellerin bir aynası niteliğindedir. Dergide edebiyat, sanat, millî ve evrensel duygular, tarih ve aktüaliteye yer verilmiştir. Alt başlığında, "iyiyi, doğruyu, güzeli güden fikir ve sanat dergisi"² açıklaması bulunan *Dünya* dergisi için, *Yeni Dergi'* den kalan boşluğu doldurmuştur denilebilir. Nazif Süleyman, Semih Sait, Hikmet Afif, Engin Gönül gibi dönemin imzalarını barındıran ve geniş bir yazar kadrosuna sahip olan bu dergi, Türkiye'deki bazı sanat çevrelerinde de ilgiyle karşılaşılır. Nitekim İstanbul'da yayımlanan *Yeni Gün* dergisi, *Dünya'*nın çıkışı, yazar kadrosu ve tebrik dileği ile ilgili bir haber yapar. İlk 7 sayısı, Zavallis adlı Rum matbaasında Haziran 1946'da çıkan, 8. sayısından itibaren Birlik Matbaası'nda 500 adet basılan derginin 300-400 kadarı satılır.

Ocak dergisi de, tıpkı *Dünya* gibi, 1945-1947 yılları arasında 15 sayı çıkar. Önceleri on beş günde, daha sonra üç ayda bir Lefkoşa'da yayımlanır. İlk ve ortaokul öğrencilerine yönelik bir fikir ve sanat dergisi olan *Ocak'*ın sahibi Hikmet Afif Mapolar, başyazarı ise İsmail Edip Anlar'dır. *Ocak* dergisi, Ankara'da da ilgi uyandırır ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın *Tebliğler Dergisi'*nde okullara tavsiye edilir. Aylık meslek dergisi olan *Eğitim*, 1946-1952 yılları arasında yayını sürdürmüştür. Yazarlarının büyük bir kısmı öğretmenlerden oluşan dergi, Türk Öğretmenler Kurumu adına çıkarılır. Aynı yıllarda (27 Aralık 1946-14 Şubat 1947) *Yeni Fikirler* adıyla on beş günde bir yayımlanacağı söylenen *İslâm Yolu* dergisinin sadece üç sayılık ömrü olur (27 Aralık 1946-14 Şubat 1947). 15 sayı yayımlanan aylık mizah ve edebiyat dergisi *Zırlıtlı*, 1947-1948 yılları arasında Kazım Bedevi tarafından yayın hayatına kazandırılır. Sadece 2 sayı yayımlanabilen *İşçinin Yolu Şaşmaz* (Ekim-Kasım 1947) adlı dergi, Kıbrıs Türk İşçi Birliklerinin yayın organıdır.

Kadrosunda, dönemin önde gelen isimlerinden Ahmet Gazioğlu, Vamık Volkan ve Sezai Sezer'i bulandıran *Kaynak* dergisi, üç aylık olarak 1949-1951 yılları arasında Haşmet Gürkan tarafından Limasol'da yayımlanır. Aynı dönemde aylık *Rençber* adlı köylü ve işçiye hitap eden, tarımla ilgili konuları ön planda tutan dergi yayın hayatına başlar (1949-1954). Bu dönemin dergilerinden biri de *Gençlik* adını taşımaktadır. 1950-1959 yılları arasında Kıbrıs Türk Lisesi Mezunlar Birliği tarafından ilk 11 sayısı yayımlanan aylık dergi, 12. sayıdan itibaren yazar kadrosunu değiştirerek 1958'de yeniden çıkarılır. Yeni dönemde, kadrosuna Fuat Veziroğlu, Neriman Cahit ve Salih Çelebioğlu isimlerini katan dergi, Kasım 1958'e kadar beş ay daha ara verir ve Şubat 1958'deki 18. sayısıyla yayın hayatı son bulur.

1924-1955 arasında çıkan dergilerden biri de *Hür Fikir*'dir. Aylık olarak yayımlanan derginin sadece 3 sayı çıkarılabildiğini görüyoruz. Ahmet Gazioğlu'nun sahip ve başyazar olduğu dergi, edebî ve politik konulara yer vermiştir. Bu dönemin önemli dergilerinden birinin de *Çardak* olduğu görülmektedir. 1 Mayıs 1952'de başlayıp 1954'e kadar aylık olarak çıkarılan ve 17 sayı süren dergi, daha çok edebî konulara ağırlık vermiştir. Hikmet Afif Mapolar yönetiminde *Çardak* Yayınevi tarafından çıkarılan derginin başyazarı ise Özker Yaşın'dır. Kıbrıs kültür ve sanatına önemli katkıları olan *Çardak* dergisinde H. Muzaffer Gürkan ve M. Şinasi Tekman imzaları görülür. *Çardak* dergisi, I. ve II. *Demet* adlı şiir seçkileri ile birlikte serbest şiir anlayışının yayılmasını sağlar (Naldöven, 1990: 179).

1955-1963 ARASI

Bu dönemde çıkarılan belli başlı dergiler sırasıyla şunlardır: *Kıbrıs Postası*, *Kıbrıs'ta Türk Sporunu*, *Beşparmak*, *Çevre*, *Uyarı*, *Kıbrıs Dergisi*, *Hilâl*, *Şölen*, *İz* ve *İlke*. 10 ayrı derginin yayımlandığı bu dönem, Kıbrıs kültür ve sanat hayatında önemli rol oynamıştır. Bu dergilerden 3 sayı çıkarılabilen *Kıbrıs Postası*, önceki dönemde *Çardak* dergisinin yayımcısı Özker Yaşın tarafından edebî konulara ağırlık veren aylık bir dergi olarak yayın hayatına kazandırılır. Aynı dönemde, Özer Hatay, Lefkoşa'da Halkın Sesi Matbaası'nda 13 sayı süren haftalık spor dergisi *Kıbrıs'ta Türk Sporunu*'nu çıkarır (1958-1959). Bu dönemde yayımlanmış önemli dergilerden biri de on beş günde bir (Mart 1959-Mayıs 1961) çıkan *Beşparmak* dergisidir. Lefkoşa'da 23 sayı sonra yayın hayatı biten bu derginin sahibi Kutlu Adalı, başyazarı ise Osman Türkay'dır.

1960 yılında, Özker Yaşın ve Mapolar tarafından edebî konuları ön planda tutan ve sadece 4 sayı süren aylık *Çevre* dergisinin yanı sıra, sahipliğini Hasan Daniş'in, başyazarlığını da Osman Türkay'ın yaptığı sanat ve fikir dergisi *Uyarı* 5 sayı çıkar

Şubat-Mart 1956'da 2 sayı çıkan *Kıbrıs Dergisi*, 1942'de İngilizce olarak yayımlanmaya başlayan *Cyprus Review* dergisinin Türkçe çevirisidir. 18 Şubat 1958-1959 arasında *Hilâl* dergisi, on beş günlük gazete görünümü, edebî konulara ağırlık veren dört sayfalık ve kalabalık sayılabilecek bir kadro tarafından yönetiliyordu. 6 sayı sürmesine rağmen, adından çok söz ettiren *Şölen* dergisi ise, Aralık 1961-Mayıs 1962 arasında yayımlanır. Derginin kuruluş amaçları arasında, topluma sanat ve fikir zevki vermek ve yeni kalemlere bir çevre hazırlamak olduğu söylenir. Sahipliğini Oğuz Kuşetoğlu'nun yaptığı derginin kadrosunda, dönemin önemli isimlerinden Fikret Demirağ, Mehmet Kansu, Celâl Emin, İbrahim Kahvecioğlu ve Ali Atakan bulunur. İlk 3 sayısı Limasol'da, diğer sayıları Lefkoşa'da yayımlanan sanat-edebiyat dergisi *İz*, 1962'de Numan Ali Levent tarafından çıkarılır.

1963-1974 ARASI

1963-1974 arasında 35 dergi yayımlanmıştır. Bu dergiler, yayımlanış sırasına göre şunlardır: *İlke*, *Karga*, *Mücahit*, *Kaynak*, *Bucak*, *Öğrenci*, *Tuncer*, *Minik Kardeş*, *Süzgeç*, *Salkım*, *Yıldız Mecmuası*, *Topel*, *Yakın*, *Amcabey*, *Siyasi Bülten*, *Yıldız*, *Kıbrıs Türk Tabipler Birliği*, *Sanat Postası*, *Ar Magazin*, *Kültür*, *Çiftçi*, *Çağdaş*, *Hafta*, *Birincisi*, *İlköğretim Postası*, *Işık*, *İlk Sahne*, *Çaba*, *Çocuk*, *Teknik*, *Çağ*, *T.M.T.*, *Mücahit*, *Kıbrıs Türk Tarih Kurumu* ve *Kemeraltı*.

İlke dergisi, Haziran 1963'te tek sayı yayımlanır. Kıbrıs Türk Sanatçılar Ocağı tarafından yayımlanan bu dergi, sanat ve edebiyat çalışmalarına öncelik tanımaktaydı. On beş günde bir teksir hâlinde çıkarılan siyasî mizah dergisi *Karga*, 1964-1965 yılları arasında Canbulat Radyo ve Kıbrıs Türk Enformasyon Merkezi adına İsmet Kotak tarafından Gazimağusa'da yayımlanmıştır. Aynı yıl, *Mücahit* adında daha çok gazeteye benzeyen teksir hâlinde bir dergi daha yayın faaliyetinde bulunmuştur.

Bu dönemin önemli dergilerinden biri olan *Kaynak*, Limasol'da 1965-1966 yılları arasında Doğan Hakkı Haktanır ve Bener Hakkı Hakeri tarafından 30 sayı çıkarılır. (Aynı isimde daha sonra, Gençlik Spor ve Kültür İşleri Dairesince 1976'da bir kültür ve araştırma dergisi yayımlanır, (Ünlü, 1981: 347). *Kaynak*'la aynı dönemde yayın hayatına başlayan *Bucak* dergisi ise, önce haftalık, sonra on beş günlük ve aylık olarak çıkarılır. 1968'e kadar devam eden bu aktualite, fikir ve sanat editörlüğünde devam eden dergi, daha sonra Mustafa Adaoğlu tarafından yönetilir.

Öğrenci adıyla çıkan ve tirajı 3.000 olan okul dergisinin 1965-1986 yılları arasında önce on beş günde bir, daha sonra aylık olarak çıktığını görüyoruz. Ergin Birinci'nin sahibi olduğu dergi, ilkokul 2. ve 3. sınıflara hitap eder. 1968-1969 yılları arasında ilkokul 1. sınıflara yönelik olarak ayda bir çıkarılan *Minik Kardeş* dergisi, 2.000 tiraja ulaşır. Benzer içerikle, 1965-1970 yılları arasında çıkarılan *Tuncer* dergisi de önce on beş günlük, daha sonra da aylık olarak yayımlanır. Ergin Birinci'nin sahipliğini üstlendiği dergi ise, 4., 5. ve 6. sınıflara hitap eder. 5.000 tiraja ulaşan dergi, Maarif Dairesi'nin denetim ve tavsiyesinden geçer. *Öğrenci* ve *Minik Kardeş* dergilerinin kapanması üzerine içerik değiştirilerek ilkokulun bütün sınıflarına hitap eden içeriğe dönüştürülür.

Bu dönemde, 1965 yılında yayımlanan 6 dergi daha görülür. Bunlardan sanat ve edebiyata önem veren aylık *Süzgeç* dergisi, Bener Hakkı Hakeri yönetiminde sadece iki sayı çıkar. Aynı yıl, yine Bener Hakkı Hakeri yönetiminde Limasol'da haftalık *Salkım* dergisi yayın hayatına başlar. 4 sayı süren *Salkım*, sanatı ön plana alan daha çok gazete havasındadır. Aynı yıl çıkan dergilerden *Yıldız Mecmuası* da, dört sayı sonra ekonomik nedenlerden ötürü kapanır. Raif Örtünç'un Lefkoşa'da çıkardığı bu haftalık dergi daha çok spora öncelik tanır.

1965'te çıkan dergilerden biri de, Erenköy'de şehit olan Hava Yüzbaşı Cengiz Topel'in adından alan ve Topel Kültür Derneği tarafından çıkarılan aylık *Topel* dergisidir. 6 sayı çıkan derginin ilk sayısı Cengiz Topel'e ayrılmış, sonraki sayıları ise öğrencilere hitap eden ve sanat, edebiyat konularına ağırlık veren bir dergidir. Kasım 1965'te yayın hayatına başlayan *Yakın* dergisi, 1966 ortalarına kadar 8 sayı çıkar. Sanatta iyi ve güzeli sunacağını vaat eden bu aylık derginin kadrosunda Oktay Öksüzöğlü, Osman Güvenir ve Erdoğan Saraçoğlu imzaları görülür. Dergi, 1966'da aynı adla bir de yayınevi kurar. Ancak yayınevi birkaç kitap yayımladıktan sonra kapanır. 1965-1966 arasında çıkan mizah dergisi *Amcabey*, Ersin Taşer sahipliğinde Lefkoşa'da aylık olarak yayımlanır. Türkiye'de ünlü karikatürist Cemal Nadir'in çıkardığı mizah dergilerinden bir olan *Amcabey*'den esinlenerek adı konulan derginin başyazarı Hüseyin Kanatlı, teknik işler sorumlusu ise Meral Üstün'dür.

1966'da ise 7 derginin yayın hayatına katıldığını görüyoruz. Bunlar, *Siyasî Bülten*, *Yıldız*, *Kıbrıs Türk Tabipler Birliği*, *Sanat Postası*, *Ar Magazin*, *Kültür* ile *Çiftçi* dergileridir. Kıbrıs Türk Vatanperverler Birliği'nin yayın organı olan *Siyasî Bülten*, 1966'da 8 sayı çıkarılır. Genellikle takma isimlerle makalelerin yer aldığı dergi kapaksız olarak yayımlanır. Aynı yıl yayına başlayan, Ergün Aydoğan ve Hüseyin Alper'in yönettiği *Yıldız*, aylık çıkan sinema, spor, mizah ve aktüalite dergisidir. Yine aynı yıl, Kıbrıs Türk Tabipler Birliği'nin 14 Mart Tıp Bayramı'nı kutlamak amacıyla çıkardığı *Kıbrıs Türk Tabipler Birliği* dergisi yayın hayatına katılır. Edebiyat ve sanat konularını öne çıkaran on beş günlük *Sanat Postası* dergisi ise, Fikret Demirağ, Aydın Adamoğlu ve Adnan Bozkırlı tarafından sadece 3 sayı çıkarılabilir. Fotoğrafçılığı ön planda tutan aylık sanat ve aktüalite dergisi *Ar Magazin*, İsmet V. Güney, Ersin Taşer ve Ümit Ali tarafından 2 sayı çıkarılır. Lefkoşa Kültür Ocağı'nın yayımladığı *Kültür* dergisi, 7 sayı yayımlanır. Çiftçi ve köylüyü tarımsal konular hakkında bilinçlendirmeyi amaç edinen *Çiftçi* dergisi 1966-1978 yılları arasında iki ayda bir yayımlanır. Kıbrıs Türk Yönetimi Tarım Dairesi'nin yayın organı olan bu dergi, 1980'den itibaren Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı tarafından üç aylık olarak yeniden yayımlanmaya başlar.

1967'de öğrencileri sanat ve edebiyat konularına özendirme amacını güden *Çağdaş* dergisi yayımlanır. Ancak, sahipliğini Hasan E. Kahvecioğlu, başyazarlığını ise Zeki Ali'nin yaptığı bu dergi, sadece 3 sayı çıkar. 1968-1970 yılları arasında yayımlanan, adı gibi haftalık olan, edebî ve aktüel konuları ön planda tutan *Hafta* dergisi, Sadi Cemal Toğan tarafından çıkarılır. Yine, 1968'de Bener Hakkı Hakeri tarafından *Birincisi* adlı bir dergi yayımlanır. Dergide yer alan bütün yazılar da Hakeri'ye aittir. Dergi, adıyla paralellik gösterir gibi tek sayı sürer. 1968'de çıkan dergilerden biri de Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası'nın yayın organı olan *İlköğretim Postası*'dır. 1968'de bir başka dergi ise *Işık* adını ta-

şır. Aylık fikir ve sanat dergisi olan *Işık*, Numan Ali Levent tarafından yayımlanmıştır.

1969'da sadece bir dergi çıkarılır. *İlk Sahne* adını taşıyan bu dergi, Kıbrıs Türk Tiyatroları tarafından halka tiyatroyu sevdirmek amacıyla yayımlanmıştır.

1970'de *Çaba*, *Çocuk* ve *Teknik* adıyla 3 dergi yayın hayatına katılır. Bunlardan *Çaba*, Cumhuriyet Deliceirmek ve arkadaşlarının lise yıllarında çıkardıkları (Yaşın, 1994: 318) Genç Sanatseverler Derneği tarafından yayımlanan fikir, sanat ve edebiyat dergisidir. Ekim 1970'ten itibaren 7 sayı çıkan *Çocuk* dergisi ise, Kıbrıs Türk Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından yayımlanır. Aralık 1970'te çıkan *Teknik* ise, bir başka kurum (Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği) tarafından yayın hayatına kazandırılır.

1971'de *Çağ* ve *T. M. T.* dergileri yayımlanır. Behzat Cevdet Ünel tarafından 2 sayı yayımlanan *Çağ*, ilk ve orta dereceli okul öğrencilerine yönelik yayın yapan bir dergidir. Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatınca yayımlanan *T. M. T.*, kuruluşunun 13. yıldönümü vesilesiyle çıkarılır.

1972'de de 2 dergi çıkar. Bunlardan ilki, 11 sayı yayımlanan *Mücahit*'tir. Kıbrıs Türk Mücahidi'nin yayın organı olan derginin yayın faaliyeti Mayıs 1974'te sona erer. Kıbrıs Türk Tarih Kurumunca Atatürk'ün ölüm yıldönümü nedeniyle tek sayı yayımladığı *Kıbrıs Türk Tarih Kurumu* dergisi öğrencilere hitap etmekteydi. 1973'te ise sadece bir dergi görünmektedir. *Kemeraltı* adını taşıyan bu haftalık sanat, fikir, aktüalite ve reklam dergisi 6 sayı devam edebilmiştir.

1974-1983 ARASI

Bu dönemde, 1976'ya kadar herhangi bir dergi çıkmaz. Ancak 1976'dan itibaren 14 yeni dergi yayın hayatına katılır. Bu dergiler yayımlanış sırasına göre şunlardır: *Afacan*, *Ocak*, *Yeni Kıbrıs*, *Olay*, *Dev-İş*, *Sanat/Yazın*, *Kıbrıs'ta Türk Uygarlığı Araştırmaları*, *Yurtsever*, *Pan*, *Kıbrıs Sanat Dergisi*, *Karanfil*, *Belge*, *Halk İçin Öğretmen*, *Sivil Savunma Dergisi* ve *Aşama*.

Aralık 1976'dan Şubat 1980'e kadar çıkan *Afacan* dergisi, Maarif Dairesi'nin denetiminde Hasan E. Kahvecioğlu tarafından yayımlanan bir öğrenci dergisidir. 1977'den 1978 sonuna kadar çıkarılan aylık *Ocak* dergisi ise, Kıbrıs Türk Ocağı tarafından İsmail Alptekin Karagözlü ve Arif Hikmet Mapolar yönetiminde çıkarılır (Dedeçay, 1989: 102-113). Bu dönemin dergilerinden *Yeni Kıbrıs*'ı, Ahmet Cemal Gazioğlu, Nisan 1977'den Ekim 1979'a kadar 10 sayı yayımlar. Araştırma, tartışma ve yorum dergisi *Yeni Kıbrıs*, Kıbrıs'ın yakın tarihiyle ilgili konular ile günlük olaylar, ekonomi, iç politika sanat, sağlık, tarım ve trafik gibi konulara yer verir (Ünlü, 1981: 168-170).

Olay, İsmet Kotak yönetiminde Lefkoşa'da haftalık yayımlanan bir politika dergisidir. İlk sayısı 17 Mayıs 1978'de çıkar. Dergi, ilk sayısında kültür ha-

yatını, çağdaş olgularla besleyip toplum dinamizmini geliştirmeyi ve dış dünyada gerçekleşen olayları da gerçekçi bir biçimde sunmayı hedefler. Aynı zamanda, yazar kadrosunda Türkkaya Ataöv, Oğuz Çataloğlu, Özker Yaşın gibi imzaları bulunduran dergi, bunların yanında, sanat ve sağlık gibi konuları da ele alır (Ünlü, 1981: 173-175). Aylık olarak çıktığını belirtmesine rağmen, 1978'den başlayarak zaman zaman çıkan *Dev-iş* dergisi, önce Dr. Bekir Azgın, daha sonra Hasan Sarıca yönetiminde çıkan sendika yayın organıdır. Çağdaş Sanatçılar Derneği'nin Lefkoşa'da 1979'da çıkardıkları *Sanat/Yazın*, gazete havası taşıyan ve birkaç sayı çıkan bir aylık dergidir.

Lefkoşa Özel Türk Üniversitesi Araştırma Enstitüsü tarafından yılda birkaç defa yayımlanan *Kıbrıs'ta Türk Uygarlığı Araştırmaları* dergisi, 1979-1980 yılları arasında 6 sayı çıkar. Aynı yıllar arasında yayımlanan Yurtsever Liseli Gençlik Komitesi'nin yayın organı olan *Yurtsever* ise, Lefkoşa'da Teoman Kuran tarafından çıkarılır. 1980'de Lefkoşa'da Pan Basın-Yayın Ajansı tarafından Arman Ratip yönetiminde İngilizce olarak *Pan News Report*, 1981'de ise İngilizce-Türkçe olarak *Pan* dergisi yayımlanır. Aynı yıl yayına başlayan *Aşama*, Ahmet Okan yönetiminde aylık yayımlanan "aylık siyasi-teorik dergi" alt başlığıyla 1984 yılına kadar devam eder.

1981-1982 yılları arasında Timur Öztürk, aylık *Kıbrıs Sanat* dergisini yayın hayatına kazandırır. Yerli olaylar, şiir, eleştiri ve hikâyelerin dışında, karikatür, haber ve birtakım çevirilere de yer vermesiyle, dönemindeki dergilerden öne çıkmaktadır. Bu dönemde, tek sayı olarak çıkan *Karanfil* dergisi, bu tek sayıya rağmen kalıcı bir iz bırakmıştır. "74 Kuşağı Şairleri" topluluğunun yayın organı olarak gösterilen bu kültür ve sanat dergisi M. Azizoğlu yönetiminde Lefkoşa'da çıkar. 13 Şubat 1982'de yayımlamaya başlayan üç dergiden biri olan *Belge*, 1984'e kadar 55 sayı yayımlanarak uzun soluklu bir dergi olur. On beş günde bir Gazimağusa'da çıkan "sosyal, siyasal, dava ve aktüalite" dergisi, önce Cafer Elgin, sonra S. Mehmet tarafından yönetilir. İlk Öğretim Sendikası'nın Mart 1982'de tek sayı çıkan *Halk İçin Öğretmen* dergisi, Lefkoşa'da basılarak Hasan Hastürer yönetiminde yayımlanır. Bu dönemin son dergisi, Sivil Savunma Teşkilatı'nın yayın organı *Sivil Savunma*'dır. Mart 1982'den başlayarak yılda bir kez çıkan dergi hâlen yayın hayatını devam ettirmektedir. Derginin internet adresi: "www.sivilsavunmakktc.com" şeklindedir.

1983 SONRASI

Bu dönem dergilerinden 1983-1989 arasındaki yedi dönemde çıkan belli başlıları şunlardır: *Rekortmen*, *Dünür*, *Yeni Boğaziçi*, *Doğan Spor*, *Kıbrıs Magazin*, *Gençlik*, *Kıbrıs Türk Gençliği Göklerde*, *İlköğretim Postası*, *New Cyprus*, *Gençlik*, *Mimar*, *Mücahit*, *Kültür Sanat Dergisi*, *Söz*, *Bilinç*, *Çengel*, *Söz Çocuk*, *Kıbrıs Türk Otomo-*

bil Kurumu, Karabey, Yasemin, Halkbilimi, Kültür Dergisi, Kıbrıslı, Güvenlik Kuvvetleri Dergisi, Rapor, Gerçek, Kuzey Kıbrıs Kültür Dergisi, Okul, Hanımeli, Kuzey Kıbrıs'ta Satranç, İşçi Dünyası, Çizgi, Kuzey Kıbrıs, Turquoise, Somut, Bülten, Pencere, Mimarca.

1983'te, ilk olarak Doğanspor ve Yalovaspor'un kutlama ve festival amacıyla yayımladıkları *Yeni Boğaziçi Doğan Spor* ile *Düniür* dergileri çıkar. Daha sonra, yine spor dergisi olan *Rekortmen* yayın hayatına başlar. Yıldıran Tozaklı tarafından aylık yayımlanan bu dergi, önceleri düzenli, sonra ise satışın az olduğu gerekçesiyle düzensiz çıkar. 1983'te yayımlanan son dergi ise, Kıbrıs Magazin Ortaklığı'nın 5 sayı yayımladığı *Kıbrıs Magazin* dergisidir. İmren Utku'nun yönettiği dergi, isim değiştirerek *Kuzey Kıbrıs Magazin* adını alır. Ancak bir sayı çıktıktan sonra yeniden isim değiştirir ve bu sefer de *Yeşil Kıbrıs Turizm Magazin* adıyla (1984) birkaç sayı daha okuyucuya ulaşır.

Mayıs 1984'te yayına başlayan *Gençlik*, Gençlik Basın-Yayın Ortaklığınca aylık olarak Lefkoşa'da Özkan Murat yönetiminde yayımlanan ve daha çok gençlere hitap eden bir dergidir. Aynı yıl, Saadettin Celalettinoğlu yönetiminde Kuzey Kıbrıs Türk Hava Kurumu'nun *Kıbrıs Türk Gençliği Göklerde* dergisi çıkarılır. Yine aynı yıl, Ahmet H. Evrensel yönetiminde altı ayda bir çıkacak olan *Kıbrıs Vakıflar Bankası Bülteni* yayın hayatına başlar.

1985'te çoğunluğu dernek ve kuruluşlarca yayımlanan 10 ayrı derginin yayın hayatına katıldığını görüyoruz. Bunlar, Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası'nca çıkarılan *İlköğretim Postası*, Ahmet C. Gazioğlu'nun İngilizce olarak yayımladığı *New Cyprus*, Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği'nin tek sayı çıkardığı *Gençlik*, Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası'nın aylık yayın organı *Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası*, Kıbrıs Sanat Derneği'nin yılda bir defa yayımladığı *Kıbrıs Sanat Derneği*, Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin yayın organı olan *Mimar*, Kıbrıs Türk Mücahitler Derneği tarafından yılda bir kez çıkarılan *Mücahit*, Lefkoşa Türk Bankası'nın yılda birkaç kez yayımladığı *Kültür Sanat*, Gelişim Ofset ve Söz Yayıncılık tarafından haftalık haber dergisi olarak çıkarılan *Söz* ve Mehmetçik Türk Çiftçiler Birliği'nin ayda bir yayımladıkları *Bilinç* adlı dergilerdir.

1986'da ise 9 ayrı dergi yayımlanır. Bunlar, Erol Andık yönetimdeki aylık *Çengel*, Arif Hasan Tahsin tarafından ilköğrencilerine yönelik olarak hazırlanan *Söz Çocuk*, Kıbrıs Türk Hekimler Sendikası'nın yayın organı *Mart'ın Ondördü*, Kıbrıs Türk Otomobil Kurumu'nun çıkardığı *Kıbrıs Türk Otomobil Kurumu*, Güner Pir'in tek sayı yayımlayabildiği çocuk dergisi *Karabey*, Çağdaş Yazarlar Birliği'nin bir sayı sonra kapanan dergisi *Yasemin*, Üniversite Temsilciler Konseyi'nin yılda bir defa Lefkoşa'da yayımladığı *Üniversiteli Genç Kıbrıslı*, Halk Sanatları Derneğince faaliyetlerini halka duyurmak için yılda beş kez çıkarılan *Halk Bilimi* ve Turizm ve Kültür Bakanlığı'nun ülkeyi yabancılara ta-

nıtmak amacıyla çıkardığı Hasan Kahvecioğlu yönetiminde iki sayı çıkan *Kültür* dergisidir.

1987’de 5 dergi daha çıkar. Bu dergilerden ilki, Ahmet Okan tarafından tek sayı yayımlanabilen sanat ve politik konuları ön planda tutan *Kıbrıslı* dergisidir. Mart 1987’den başlayarak önce yılda üç, sonraları dört defa çıkan *Güvenlik Kuvvetleri* dergisi, Güvenlik Kuvvetleri Sivil İşler ve Halkla İlişkiler Başkanlığı’nın yayın organıdır. Derginin internet adresi, www.guvkk.net’tir. Aynı yıl, Yaşar Karadoğan tarafından Lefkoşa’da tek sayılık ömrü olan *Rapor* dergisi yayımlanır. Yine bu yıl, Ufuk Akan Uçay yönetiminde aylık kültür ve sanat dergisi *Gerçek* yayımlanır. Aralık 1987’de ise, Kültür Derneği tarafından Demiray Doğasal’ın yazı işleri sorumluluğunda *Kuzey Kıbrıs Kültür* dergisi çıkarılır. Derginin Eylül 1992’deki 26. sayısı, son sayı olarak görülmektedir.

1987’de Londra’da yayımlanan *North Cyprus Almanack* adlı kitapta, “Monthly Magazines” alt başlığı altında 5 derginin adı verilir. Bunlar, Ahmet Gazioğlu’nun çıkardığı *Yeni Kıbrıs*, Hürrem Tolga’nın sahip ve yönetmenliğindeki *Özgürlük*, Erdal Andık’ın sahip ve yayıncısı olduğu *Çengel* ile Kıbrıs Araştırma ve Yayın Merkezi’nin çıkardığı, Ahmet Gazioğlu ve Haşmet Gürkan’ın katkıda buldukları İngilizce olarak yayımlanan *New Cyprus* dergileridir (Rüstem, 1987: 191).³

1988’de yayını devam eden dergilerin yanı sıra, 10 ayrı dergi daha okuyucuya ulaştırılır. Bunlardan *Hanımeli*, üç ayda bir yayımlanan kadın dergisidir. Bu yıl çıkan *Kanser* ise, Kanser Savaşım Derneği’nin yayın organıdır. Üç ayda bir yayımlanan *Gaziler* de fikir ve kültür dergisidir. Argun Âşıkoğlu yönetiminde çıkan derginin sahibi Kıbrıs Türk Barış Harekâtı Gazileri ve Şehit Aileleri Derneği’dir. Yılda birkaç defa çıkan *Kuzey Kıbrıs Satranç* dergisi, Lefkoşa Satranç Derneği tarafından yayımlanır. Aylık dergi *İşçi Dünyası*, Eylül 1988’de Kıbrıs Türk Kamu Hizmeti İşçileri Sendikası tarafından Arslan Bıçaklı yönetiminde yayın hayatına başlar. Tek sayı yayımlanan *Çizgi* dergisi, Lefkoşa’da Hüseyin Azer Özkan ve Yusuf Karşılı tarafından çıkarılır. Yine Ekim 1988’de üç ayda bir İngilizce olarak yayımlanan *Turquoise* dergisi, Asil Nadir’in sahip olduğu ve Türkiye ile Kuzey Kıbrıs’a hitap eden ve 40.000 tiraja ulaşan bir dergidir. *Somut* dergisi de yine Ekim 1988’de yayımlanmaya başlar. Yılda birkaç kez yayımlanan bu dergi, Lefkoşa’da Vural T. Yazgan yönetiminde çıkar. Mayıs 1998’de ise, Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı’nın üç sayı çıkan *Bülten*’i yayımlanır.

1989’da Gazimağusa’da *Pencere* adlı aylık gençlik dergisi yayımlanır. Aynı yıl, Kıbrıs Türk Mimarlar Odası’na Lefkoşa’da *Mimarca* adlı aylık bülten çıkarılır (Dedeçay, 1989: 113-125). İlk sayıları daktiloyla hazırlanan bülten, 25. sayıdan itibaren baskıya geçer ve kimi sayıları birleşik olmak üzere 63 sayı devam eder.

Sonraki yıllarda ise, *Teknik Gözlem-Technical Observation* (Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, 1992), *Alternatif Yazın* (İbrahim Çongar, 1993), *Lololo* (Mizah, Erdoğan Baybars, 1993), *Çağrı* (Mehmet Darbaz, 1995), *Adım* (1996), *Misralık* (Tayfun Yücer, 1997), *Benim Kıbrıs'ım* (1999, www.kibrisim.com), *İnsanzamanmekân* (Ümit İnatçı, 1999), *The Cypriot Cicida* (Raşit Pertev, Türkçe internet dergisi, 1999), *Çirkef* (Mizah, 1999), *Turnalar* (1999), *Hade* (1999), *Avrupa Birliği Bülteni* (Başbakanlık, 2000), *Holiday Times* (2001), *Kıbrıs Türk Tıp Dergisi* (2000), *Ekonomi* (2002) gibi dergiler yayın hayatına katılır. Bu yıllarda, kültür ve turizm içerikli dergilerin sayısında gittikçe önemli bir artış gözlenir. *The New Colonial* (Türkçe-İngilizce kültür, turizm dergisi), *Residence*, (Girne, İngilizce, 2002), *Kuzey Turizm*, (Girne, Türkçe-İngilizce turizm ve magazin dergisi), *Caretta Carretta* (Lefkoşa Türkçe-İngilizce kültür dergisi) örneklerinde olduğu gibi.

Kuzey Kıbrıs'ta Doğu Akdeniz Üniversitesi tarafından çıkarılan belli başlı dergiler ise şunlardır: *Kıbrıs Araştırmaları Dergisi* (*Journal of Cyprus Studies, JCS*), *Kadın/Woman 2000 Kadın Araştırmaları Dergisi* (*Journal for Women Studies*), *Turizm Araştırmaları Dergisi* ve *Zarf*.

Kıbrıs Araştırmaları Dergisi, Doğu Akdeniz Üniversitesi Kıbrıs Araştırmaları Merkezi (DAÜ-KAM) tarafından 1995'ten itibaren yılda 2 sayı olmak üzere yayımlanan hakemli ve uluslararası bir dergidir. Kıbrıs'ın tarih, kültür, toplum, hukuk ve politik sorunları gibi farklı yönlerini ele alan bilimsel çerçeveli çalışmalara yer vermektedir. Dergi koleksiyonunu incelediğimizde, yayımlanan yazıların etkili bir arşiv özelliği ve önemli kaynak değerinin olduğu görülecek olan *Kıbrıs Araştırmaları Dergisi*, İngilizce ve Türkçe olarak iki dilde yayın yapmaktadır. Akademik platform ve bilimsel disiplini öncelikli kılan, Kıbrıs'ın problemleri kadar, tarihsel ve kültürel değerlerine de ışık tutan derginin editörlüğünü Mehmet M. Erginel ve Özlem Çaykent yapmaktadırlar.

Kadın/Woman 2000 Kadın Araştırmaları Dergisi, Doğu Akdeniz Üniversitesi Kadın Araştırmaları ve Eğitim Merkezi'nin kadın konulu çeşitli disiplinlerde yapılan çalışmalara yer veren bilimsel hakemli dergisidir. Veri tabanları ve indekslere üye olan *Kadın/Woman 2000 Kadın Araştırmaları Dergisi*, her yıl bir cilt oluşturan iki sayı ve Türkçe / İngilizce olarak yayımlanmaktadır. Kadın konusunda yapılan çalışmalar ile bu konudaki yayımlarla ilgili bilimsel tanıtım yazılarının da yer aldığı dergide, gerek dergi koleksiyonundaki yazarlar dizininde, gerekse akademik danışma kurulundaki kadın imzaların çoğunlukta olduğu göze çarpmaktadır. Kadın haklarının korunması, toplumda kadının yeri gibi sosyoloji, psikoloji, iletişim, edebiyat alanlarında bilimsel yazılara sayfalarını açan derginin web, e-mail adresleri şöyledir: [http://emu.edu.tr / kadin_woman2000.htm](http://emu.edu.tr/kadin_woman2000.htm), woman2000@emu.edu.tr.

Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki turizm ve turizm işletmeciliği alanında bilimsel ölçütlere uyan çalışmaların yapılmasına yardımcı olan,

yeni bilgilerin literatüre geçebilecek çalışmalara imkân sağlayan DAÜ *Turizm Araştırmaları Dergisi*, Doğu Akdeniz Üniversitesi Turizm Araştırmaları Merkezi tarafından yayımlanmaktadır. Sektördeki finansmandan seyahat işletmeciliğine, üretimden konaklamaya kadar uzanan geniş çerçevedeki çalışmaları, bilimsel temele dayanan metodolojik ve kavramsal açılımları da değerlendiren derginin editörleri Mehmet Altınay ve Osman M. Karatepe’dir. Yayın dili Türkçe ve İngilizce olan dergi, bahar ve güz dönemlerinde olmak üzere yılda iki kez yayımlanmaktadır.

Zarf dergisi, Doğu Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü tarafından yayımlanmıştır. 3 sayı çıkan derginin ilkeleri, 2000 yılında ilk sayısındaki önsözde; “Yılda bir kez Kasım ayında yayımlanacak olan *Zarf*’ın temel hedefi, öncelikli olarak, Türkçeyi gündemde tutmak ve bu doğrultuda üretilmiş nitelikli araştırmalara sayfalarını açmaktır.” şeklinde özetlenmiştir. Her üç sayıyı da ayrı ayrı editörlerin (sırasıyla Nurettin Demir, Kamile İmer, Emel Kefeli) yönettiği dergi, “XIX. Yüzyıl Türk Romanında Açık Deniz Yolculukları, Ada İmgesi ve Akdeniz” (G. Gonca Gökalp, S. 1, s. 3-27.) gibi Kıbrıs edebiyatıyla ilgili genel ve özel yazılara yer vermiştir.

Kıbrıs’ta, Rumca ve Rumlar tarafından İngilizce olarak çıkarılan belli başlı sanat ve düşünce dergileri şunlardır: *Agrotis* (Countryman, 1945), *Apastolos Varnavas* (Apostle Barnabas, 1918), *Cyprus Today* (1963), *Ekonomiki Kypros* (Economic Cyprus, 1978), *Epeteris tou Kentrou Epistimonikon Erevnon* (Annual of the Cyprus Research Centre, 1967-1968, Yunanca, İngilizce, Fransızca), *Geographical Chronicles* (1971), *Karpassia* (1975), *Iatriki Hirourgiki Kypros* (Medical Surgical Cyprus, 1942), *Kypriakon Nomikon Vima* (Cyprus Legal Tribune, 1967), *Kypriakos Logos* (Cypriot Discourse, 1969), *I Kypros Mas* (Our Cyprus, 1977), *Laographiki Kypros* (Cyprus Folklore, 1971), *Morphosis* (Culture, 1945), *Nea Epochi* (New Epoch), *Oikogenia kai Scholio* (Family and School, 1970), *Paidiki Chara* (Children’s Joy, 1962), *Philologiki Kypros* (Literary Cyprus, 1960), *Pnevmatiki Kypros* (Intellectual Cyprus, 1960), *Poleodomika Themata* (Issues in Urban Planning, 1974), *Report of Depertment of Antiqutes of Cyprus* (1934-1948), *Stasinios* (Stasinus, 1963), *Ygia* (Health, 1971) (Kitromilides, 1982: 150-153).

Bu dergilerin dışında, Cemalettin Ünlü, 4 ayrı dergiden daha söz eder. Bunlar, 1978’den itibaren on beş günde bir yayımlanan siyasî dergi *Dekadria* (Onüç), yine 1979’dan başlayarak on beş günde bir yayımlanan bilim, eğitim, ekonomi ve güzel sanatlar konularına yer veren *Kipriyaka Themata* (Kıbrıs Konuları), Ağustos 1979’da yayın hayatına başlayan, nüfus, basın, kitap yayınları, turizm, tiyatro, sinema ve spor gibi konuları ele alan aylık siyasal, ekonomik ve kültürel dergi *Demokratiki Poria* (Demokrasinin Yolu) ve yakın geçmişle ilgili olaylar, perde arkaları, belge ve fotoğraflar yayımlayan *Erevnidis* (1979, Araştırmacı) dergileridir (Ünlü, 1981: 334-336).

Kıbrıslı Türklerin, başta Türkiye olmak üzere İngiltere ve Avustralya'da çıkardıkları gazete ve dergiler de vardır. İstanbul'da Nevzat Karagil tarafından çıkarılan *Yeşilada*, Londra'da Cyprus Turkish Association'ın çıkardığı *Turkish News* dergileri önemlidir. Türkiye'de çıkarılan diğer dergiler ise şunlardır: *Kıbrıs Postası*, *Kıbrıs Mektubu*, *Kıbrıs Bülteni*, *Yeni Batı Trakya*. İngiltere'de yayımlanan dergiler, *Vatan*, *Toplumun Sesi*, *Kıbrıs Bülteni* ve *Ada*'dır (Dedeçay, 1989: 122-125). Ayrıca son dönemlerde, tanıtıcı bir kültür dergisi olan *Turcoman* yayımlanır (Hakeri, 2000: 151). Avustralya'da Kıbrıs Türk Derneği'nin yayın organı olan *Toplumun Sesi* dergisi vardır.

SONUÇ

1. Araştırmamız sonrasında, Kıbrıs'ta dergilerin daha çok Lefkoşa'da çıkarıldığını gördük. Bunda, Lefkoşa'nın merkez oluşu dışında, ulaşım-dağıtım, teknik şartlar ve okuyucu faktörleri de vardır. Lefkoşa dışında, Gazimağusa, Limasol, Larnaka, Baf ve son dönemlerde Girne'de dergiler yayımlanmıştır.

2. Dergi tirajları son dönemlerde artış göstermektedir. Bunda, okuyucu bilinçlenmesinin yanı sıra, yaygınlaşma ölçütü ve reklam gibi faktörler de öne çıkmıştır.

3. Kıbrıs'ta Türkçe yayımlanan kültür dergilerinin büyük bir bölümü dernekler ve kamu kuruluşlarının sahipliğinde çıkar. Bunun temel sebebi, madî problemlerin öne çıkışı ve söz konusu kuruluşların kendilerini dergiler aracılığıyla kamuoyuna duyurma isteğidir. Aynı şekilde, yurt dışında Kıbrıslılar tarafından çıkarılan dergilerde de bu durum görülmektedir. Hatta onların amaçlarından biri de dergi çıkararak problemlerini anlatmaktır. İstanbul, Ankara ve Londra'da yayımlanan dergiler, bu işlevi yerine getirmeye çalışmıştır.

4. Kıbrıs'ta çıkan dergilerin bir kısmının Türkiye'deki dergilerle aynı adı taşıdığını görmekteyiz. Bunlar, bir rastlantıdan öte bilinçli seçilmiş gibi görülmektedir. Adını aldığı derginin işlevinin benzerini kendi okuyucusuna kazandırmak isteğinde olan bu yayınlar, aynı zamanda içerik benzerlikleriyle de dikkati çekmektedir.

DİPNOTLAR

¹ Kıbrıs'ta ilk Türkçe gazete olarak Temmuz 1889'da *Saded* yayına başlamıştır. Emin Efendi tarafından çıkarılan bu gazetenin yayın hayatı dört ay sürmüştür. Daha sonra, 'Ada'da, 1891'de *Zaman*, 1892'de *Yeni Zaman*, 1893'te *Kıbrıs*, 1900'de *Mirat-ı Zaman*, 1906'da *Suhunet*, 1907'de *İslâm*, 1911'de *Vatan* ve 1912'de *Seyf* gazeteleri yayına başlar.

Bu konudaki çalışmaları için bk. Hasan Şefik Aslan, *Kıbrıs Türk Basın Kaynakları*, Lefkoşa, 1979; Hasan Duman, *Osmanlı-Türk Süreli Yayınları ve Gazeteleri (1828-1928)*, c. I-II, Ankara, 2000; Beria Remzi Özorun, "Kıbrıs'ta Türk Gazeteciliği: İngiliz Geçici İdaresi Devrinde", *Türk Kültürü*, S. 40, Şubat 1966, s. 472; Nâzım H. Polat, "Kıbrıs Türk Basımından Bir Sayfa: Birlik Ocağı ve Yayın Organı Birlik Gazetesi", *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S. 7, Şubat 1999, s. 7-27; Kemal Rüstem, *North Cyprus Almanac*, London, 1987, Erdoğan Saraçoğ-

- lu, "Basın: Kıbrıs Türk Gazeteleri", *Kaynak*, Mart 1977, s. 60-68; Cemalettin Ünlü, *Kıbrıs'ta Basın Olayı (1878-1981)*, Basın-Yayın Genel Müdürlüğü, Ankara, 1981.
- ² Bu açıklama, derginin 7. sayısından itibaren "Hayat, Hürriyet, Saadet" şeklinde değiştirilir.
- ³ Kitapta, ayrıca günlük *Birlik*, *Bozkurt*, *Günaydın Kıbrıs*, *Halkın Sesi*, *Kıbrıs*, *Kıbrıs Postası*, *Ortam*, *Yeni Düzen* ve haftalık *Ekonomi*, *Haber*, *Kuzey Kıbrıs*, *Söz*, *Special News Bulletin-Digest*, *Sportmence* ve *Süper Spor* gazetelerinden söz edilir.

KAYNAKÇA

- An, Ahmet, (1997), *Kıbrıs'ta Türkçe Basılmış Kitaplar Listesi (1878-1997)*, KKTC Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Aydın, Ertuğrul, (2005), "Kıbrıs'ta Dergicilik", *Öteki-siz*, y. 5, S. 1, Ekim-Kasım-Aralık, s. 45-50.
- Dedeçay, Servet Sami, (1989), *Kıbrıs'ta Enformasyon veya Yazılı ve Sözlü Basın*, c. II, Lefkoşa Özel Türk Üniversitesi Yayınları, Lefkoşa.
- Gürkan, Muzaffer, (1996), *Kıbrıs Tarihinden Sayfalar*, Galeri Kültür Yayınları, Lefkoşa.
- Hakeri, Bener Hakkı, (2000), *Kültürümüzde Sanatçılar ve Yazarlar, İsimler Sözlüğü*, Hakeri Yayınları, İskele (KKTC).
- Kitromilides, P. M. & Evriviades, M. L., (1982), *Cyprus*, Volume: 28, Southampton: World Bibliographical Series.
- Naldöven, Filiz - Kızılyürek Niyazi, (1990), *Edebiyatta Kıbrıslı Türk Kimliği/Turkish Cypriot Identity in Literature*, Fatal Publications, London.
- Rüstem, Kemal, (1987), *North Cyprus Almanac*, K. Rustem & Brother, London.
- Ünlü, Cemalettin, (1981), *Kıbrıs'ta Basın Olayı (1878-1981)*, Basın-Yayın Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Yaşın, Mehmet, (1994), *Kıbrıslı Türk Şiiri Antolojisi*, YKY, İstanbul.